

Atif Kujundžić

Predstavljamo kulturne institucije
Tuzlanskog kantona:

Međunarodna galerija portreta Tuzla

U brojnim publikacijama o Međunarodnoj galeriji portreta Tuzla, piše, da je ova kuća nastala zahvaljujući donacijama likovnih umjetnika s prostora bivše Jugoslavije. Os vrtnje i cijele priče, bila je osnovna škola "CENTAR" u Tuzli, u kojoj je u to vrijeme, kao nastavnik likovnog odgoja vrijedno radio: akademski slikar Mevludin Ekmečić. U najbližem komšiluku - bio je atelje Ismeta Mujezinovića koji je dao ideju.

Galerija je napravljena u jednoj od učionica.

Vijest o Galeriji, u vremenima tenzija "radnih pobjeda" i "nedostatka vagona za prijevoz lignita do velikih centara u kojima od hladnoće dršću radni ljudi i građani" - bila je medijski šok. Ali; na osnovu pisama koja su umjetnicima uputili učenici ak. slikara Mevludina Ekmečića - Galerija je startala sa 47 darovanih djela, doista značajnih i istaknutih jugoslavenskih likovnih umjetnika. Na otvaranju izložbe doniranih portreta - okupili su se bitni ljudi za politički i kulturni život Bosne i Hercegovine i Jugoslavije.

Danas bi se moralo i trebalo reći: akademski slikar Mevludin Ekmečić i tadašnji direktor osnovne škole "CENTAR" u Tuzli - Bogoljub Lekić, između ostaloga - bili su i pravi majstori performansa. Naravno, moramo imati u vidu i: da je u pozadini, kao *spiritus movens* - bio, u svakom pogledu, pa i politički vrlo utjecajan slikar i revolucionar: Ismet Mujezinović.

Jer, veliko je pitanje da li bi na isto odobravanje naišla ideja da se u Tuzli formira Galerija slika bosanskog pjevača. Riječ je o tome, da se suočen sa idejom o formiranju Galerije jugoslavenskog portreta u Tuzli - veliki broj ljudi odmah vidio: uramljen za vječnost.

Mevludin Ekmečić je uvijek snažnog slikarskog dara i rodonačelnik je pregnuća da se likovni život u Tuzli i na širem prostoru institucionalizira. Središnji motiv pokretač ove ideje, ili programska koncepcija ove zamisli bila je: održavanje redovne izložbe portreta - od šireg značaja i formiranje Galerije jugoslavenskog portreta.

Treba imati u vidu, da je Mevludin Ekmečić čovjek koji svoje zamisli vrlo dosljedno i nepopustljivo ostvaruje.

Ideja je, dakle, naišla na podršku istaknutih likovnih stvaralaca i kulturnih radnika, kao i na odobravanje i potporu predstavnika vlasti. Mevludin Ekmečić je predano i dosljedno radio na realiziranju zamisli. Nepopustljiv prema nedaćama i u najsitnijim detaljima - postizao je uspjeh. Ubrzo je uočio da su mogućnosti razvijanja institucije i puno veće od u prvi mah projektovanih. To mu je bio i dodatni podsticaj da sa svojim saradnicima savladuje poteškoće koje iskrsavaju.

Kontinuitet aktivnosti učinio je, da je Galerija vrlo brzo stjecala visok ugled značajne institucije u likovnom i kulturnom životu na širem prostoru od Jugoslavije. Organizirajući izložbe suvremenog portreta, revijalne izložbe, kamernе izložbe slika retrospektivnog karaktera za ostvarenja najstarije generacije bosanokohercegovačkih slikara, recentne izložbe u okviru postavki "Tuzlanski salon 2 x 13", izložbe slika mladih umjetnika u Klubu Galerije - Galerija jugoslavenskog portreta u Tuzli se pročula. Skrenula je na sebe pozornost svekolike kulturne javnosti.

U samoj Tuzli, Galerija je zakoračila u organizacije udruženog rada - preduzeća. U rudarskim prozivaonama, radionicama i tvorničkim halama - okačene su slike. Ljudima je probuden interes za likovnu umjetnost. Za djelatnost institucije koja stoji iza tolike preduzimljivosti. A u takvim vremenima - to je i bio jedan od važnih ciljeva koje treba postići. I uslov daljeg napredovanja.

Galerija portreta u Tuzli postala je središte značajnih događaja likovnog i kulturnog života, prema kojemu se usmjeravaju interesi i vrše - svojevrsni, likovnom životu i stvaranju imanentni pritisci stvaralaca, srodnih institucija i medija. Tako se dogodilo, da Galerija jugoslavenskog portreta u Tuzli - već 1980. godine organizira Prvu internacionalnu bijenalnu izložbu crteža i grafike. U to vrijeme: jedinu međunarodnu likovnu manifestaciju u Bosni i Hercegovini, a jednu od ukupno četiri na prostorima Jugoslavije.

Kontinuitetom aktivnosti, intenzitetom institucionaliziranih funkcija i svojom otvorenosti spram potreba i poticaja likovnog života. Međunarodna galerija portreta u Tuzli je izrastala u instituciju iznimno visokog ugleda. Ustanovljene su nekolike vrijedne zbirke, a njihova estetska profilacija se nametnula kao kriterijum vrednovanja. S obzirom da se krenulo od potencijala na užem prostoru, radilo se o sadržajima od izuzetnog kulturološkog i kulturnog doseg:

- Kolekcija suvremenog portreta XIX i XX stoljeća;
- Kolekcija crteža, akvarela, tempera i ulja Ismeta Mujezinovića;
- Kolekcija crteža, grafika i ulja Adele Bher Vukić - prve žene slikara u Tuzli i Bill;
- Kolekcija legata Haim James Pinto;
- Internacionalna zbirka portreta, crteža i grafika,
- Kolekcija ostvarenja suvremenih bosanskohercegovačkih likovnih umjetnika;
- Kolekcija ostvarenja likovnih umjetnika Tuzle.

Izrastajući u značajno središte likovnog života, odgovarajući na impulse tog života - Međunarodna galerija portreta Tuzla je snažila i bogatila svoju djelatnost njegujući postojeće sadržaje, ali i ustanovljavajući nove oblike izložbene prakse. Djelatnost Galerije, osvojenim ugledom, dosljednim kritičkim odabirom i valorizacijom likovnih ostvarenja - učinila je ovu

kuću značajnim činiocem likovnog života i stvaranja na širem prostoru od Bosne i Hercegovine. Riječ je o oblicima:

- KVADRIJENALE SUVREMENOG PORTRETA;
- SALON 13;
- TUZLANSKI SALON 2 X 13;
- INTERBIFEP - Internacionalni bijenalni festival portreta;
- KLUB GALERIJA;
- TUZLANSKI DANI MURALA;
- RETROSPEKTIVE TUZLANSKIH UMJETNIKA;
- MEĐUNARODNI ATELJE "ISMET MUJEZINOVIĆ"

Iznimno značajan, kulturno i kulturološki dragocjen segment aktivnosti Međunarodne galerije portreta Tuzla, jeste kontinuirana prateća izdavačka djelatnost, kojom su verificirani programski sadržaji i likovno-estetski dometi, a cjelokupna aktivnost institucije stavljena je na uvid i široj kulturnoj javnosti. U tom smislu, nije moguće sve pobrojati, ali je vrijedno izdvojiti najvažnije izdavačke poduhvate:

- "DORĐE MIHAJLOVIĆ" - monografija;
- "FRANJO LEDER" - monografija;
- "ISMET MUJEZINOVIĆ" - monografija na bosanskom i engleskom jeziku;
- "TUZLA NEKAD" - likovna mapa;
- "MEHMED ZAIMOVIĆ", obiman katalog, 1978.;
- "MENSUR DERVIŠEVIĆ" - monografija;
- "NIKOLA GVOZDENOVIĆ GVOZDO", obiman katalog, 1979.;
- "LIKOVNO STVARALAŠTVO ISMETA MUJEZINOVIĆA" - knjiga tekstova prezentiranih za istoimenim okruglim stolom - 1979.;
- "DRAGIŠA TRIFKOVIĆ" - monografija;
- "NIVES KAVURIĆ - KURTOVIĆ", obiman katalog, 1980.;

- "MUSTAFA PAŠIĆ" - monografija;
- "NIMAN LJOKAJ", obiman katalog, 1981.;
- "MEVLUDIN EKMEČIĆ" - monografija;
- "RODOLJUB ANASTASOV", obiman katalog, 1982.;
- "ISMET MUJEZINOVIĆ" - kataloško-monografska publikacija povodom Prve stalne postavke crteža i slika Ismeta Mujezinovića u Galeriji "ISMET MUJEZINOVIĆ", 1982.;
- "DVADESET GODINA GALERIJE JUGOSLAVENSKOG PORTRETA U TUZLI" 1964. - 1984. - monografija;
- "MARIO MIKULIĆ", monografija, 1984.;
- "TITO U DJELIMA LIKOVNIH UMJETNIKA" - likovna mapa;
- "ČORBIĆ, HEGEDIŠ, LUKIĆ, OMERKIĆ, SALIHBEGOVIĆ, TAHIROVIĆ" - kataloško-monografska publikacija povodom gostovanja šestorice umjetnika u Francuskoj, 1986.;
- "IKONE IZ TUZLANSKOG KRAJA", obiman katalog, 1986.;
- Legat "JAMES HAIM PINTO" - kataloško-monografska publikacija, 1989.;
- "SLIKARI TUZLE U ROTHENBURGU" - kataloško-monografska publikacija, 1991.;
- "INETERBIFEP" - devet izuzetno obimnih i moderno dizajniranih kataloga;
- "KVADRIJENALA PORTRETA" i revijalnih izložbi, te katalogi
- "SALON 13" - katalogi i
- "TUZLANSKI SALON 2x13" - katalogi;
- "LIKOVNE INFORMACIJE" - kao prvo likovno glasilo u Bosni i Hercegovini, koje izlazi od 1985. godine.
- "ISMET MUJEZINOVIĆ 1907. - 1997." - publikacija povodom 90-e godišnjice rođenja Ismeta Mujezinovića.
- "GENOCID NAD BOŠNJACIMA 1992. - 1995" - crtežom i tekstom - Mevludin

Ekmečić, kao i katalog izložbe crteža Mevludina Ekmečića.

- "NASTAVNICI I UČENICI GIMNAZIJE U TUZLI" 1889. - 1999. - monografska publikacija;
- "DINO NURADIN TRTOVAC" - kataloško-monografska publikacija 2000. Etc.

Medunarodna galerija portreta Tuzla, postala je institucija sa čijim se prisustvom računa u svakodnevnoj umjetničkoj praksi na širem prostoru. Postala je institucija koja bitno utječe na artikulaciju kulturne politike u općini, regiji i državi. Kuća koja se ima u vidu i bez koje se ne mogu praviti nikakve računice u prostoru kulturnog života i stvaranja. Osim toga, u širem smislu - Galerija je u pravom značenju postala: visoka škola likovne kulture za širi prostor.

Medunarodna galerija portreta Tuzla, značajno je utjecala na profiliranje - sada, već tradicionalne manifestacije: "Otvoreni grad umjetnosti Srebrenik". Galerija je dala potrebne impulse i stručnu pomoć da se osnuje Umjetnička galerija u Gradačcu. Da se formira Postavka umjetničke zbirke Franjevačkog samostana i crkve sv. Ante u Dubravama. Da se formira galerija "Rizah Štetić" u Brčkom.

Etc.

Medunarodna galerija portreta u Tuzli, nametnula se svojim aktivitetom i kvalitetnim sadržajima koji su referencijalno odgovarali na kretanja, tokove i impulse u suvremenoj likovnoj umjetnosti Bosne i Hercegovine, Jugoslavije i svijeta. Galerija je otvorila vrata mnogih zemalja i kulturnih centara Evrope i svijeta za tuzlanske i bosanskohercegovačke slikare, ali u okviru svojih međunarodnih projekata - primila i ogroman broj umjetnika iz svijeta. To su uočili i o tome su svih ovih godina pisali istaknuti likovni kritičari. Kulturna javnost, nije krila divljenje za uspjehe koje Galerija bilježi. Galerija opet - kao da je previdala te odraze i reflekske svoga rada -

nastavljala je da radi kao da je na samom početku. Vrijedno i predano.

Činjenica da je Galerija međunarodnog portreta uspjela opstati u mučnim vremenima agresije na Bosnu i Hercegovinu, a ne napuštajući utvrđeni kurs svojih aktivnosti i funkcija i ne potirući svoj umjetnički kredito - govori više od riječi. Čak se dogodilo, da u teškim ratnim i poratnim vremenima ojača svoje međunarodne veze i afirmira brojne sadržaje i aktivnosti. Da, prema redoslijedu i dinamici realizira INTERBIFEP i KVADRIJENALE PORTRETA, kao i druge - tekuće aktivnosti upotpunjavanja kolekcija, da obavlja redovne izložbene i izdavačke djelatnosti.

Danas, u MEDUNARODNOJ GALERIJU PORTRETA TUZLA, kao posebne dragocjenosti mogu se istaći sljedeći sadržaji i cjeline:

INTERNACIONALNA ZBIRKA PORTRETA, koja čini zasebnu cjelinu - segment je koji problematizira portret kao slikarsku temu u oblasti crteža i grafike. Formirana 1980. godine, ovu kolekciju čine ostvarenja umjetnika iz različitih kulturnih središta Evrope, Azije, Afrike, Amerike, kao i s prostora bivše Jugoslavije.

KOLEKCIJA SUVREMENOG PORTRETA, kojom su obuhvaćena prikupljena djela nastala s kraja XIX i tokom XX stoljeća, a dominantno ostvarenja nastala potkraj sedme decenije XX stoljeća. Riječ je o djelima koja su prezentirana na velikim revijalnim izložbama južnoslavenskih naroda. Zbirka obuhvata crteže, grafike, akvarele, ulja, skulpture zasebne estetske vrijednosti uz uvažavanje generacijskih, stilskih i likovno - problemskih usmjerenja.

ADELA BEHR VUKIĆ - je prva žena slikar u Tuzli i Bosni i Hercegovini. Riječ je o najkompletnijoj zbirci ove umjetnice, u kojoj značajnu stvaralačku cjelinu predstavlja grafički opus. Njezino slikarsko djelo, daje joj pionirsku ulogu u stvaranju umjetničke atmosfere u Bosni i Hercegovini na početku XX stoljeća.

HAIM JAMES PINTO - ovaj LEGAT ustanovljen je 1987. godine donacijom samoga Umjetnika i njegovih sestara Erne Englander i Nade Milland. LEGAT obuhvata 117 crteža, grafika, slika i skulptura. Ovaj LEGAT u značajnoj mjeri je obogatio umjetnički fundus Međunarodne galerije portreta, a proširio dimenzije njezinog profesionalnog interesa.

KOLEKCIJA SUVREMENE BOSANSKO-HERCEGOVAČKE UMJETNOSTI - u izgrađivanju svoje likovne fizionomije, Galerija je intenzivno i paralelno radila na formiranju zasebne cjeline suvremene bosanskohercegovačke umjetnosti. Ova kolekcija predstavlja posebnu vrijednost u sveukupnom likovnom životu ovoga kulturnog prostora. Sistematska otkupna politika, omogućila je upotpunjavanje ove kolekcije u smislu stilske, generacijske i likovno-estetske problematike i odrednica ove zbirke.

PRODAJNI SALON - uz svoju osnovnu, muzejsko-galerijsku djelatnost i funkciju Međunarodna galerija portreta ustanovila je i PRODAJNI SALON, čiji rad treba da omogućiti pojedincima i organizacijama da u čisto kupoprodajnom odnosu mogu doći do vrijednih likovnih ostvarenja likovnih umjetnika: crteža, slika, grafika, skulptura, kao i radova iz prostora primijenjene umjetnosti. Naravno, na taj način se želi i utjecati na podizanje i profiliranje likovne kulture građana i kupaca, a time i sredine u kojoj Galerija živi i djeluje.

"ISMET MUJEZINOVIĆ" - ova Galerija ustanovljena je 02. decembra, 1982. godine u okviru Galerije portreta. Galerija "Ismet Mujezinović" obuhvata crteže, akvarele, grafike i slike umjetnika nastale u periodu od 1925. do kraja 1980. godine. Kontinuiranim organiziranjem stalnih i povremenih izložbenih postavki, Galerija nastoji da što cjelovitije prezentira ostvarenja ovoga umjetnika, čija je ogromna umjetnička ostavština vrijedna stalne naučne, kritičke i umjetničke pažnje. U kontinuitetu, posebna se pažnja poklanja usmjerenom naučnom istraživanju, evidentiranju i prikupljanju cjelokupnog opusa Ismeta Mujezinovića.

MEĐUNARODNI ATELJE "ISMET MUJEZINOVIĆ" - predstavlja zasebnu umjetničku radionicu u organizaciji Međunarodne galerije portreta Tuzla. Atelje je otvoren s ciljem da okuplja umjetnike sa svih meridijana svijeta, a na osnovu poziva upućenog na ličnost. Spisak umjetnika koji se pozivaju u Međunarodni atelje "Ismet Mujezinović" utvrđuje Savjet Međunarodne galerije portreta Tuzla, a ostvaruje se na principu konkursa raspisanog preko nacionalnih umjetničkih udruženja. Rad u Međunarodnom ateljeu "Ismet Mujezinović" podrazumijeva šestomjesečni boravak likovnog umjetnika u Ateljeu i organiziranje samostalne izložbe likovnih ostvarenja nastalih tokom boravka u Tuzli.

Tokom posljednjih deset godina postojanja, života, rada i djelovanja Međunarodne galerije portreta Tuzla, direktor ove institucije je Čazim Sarajlić, slikar, prethodno kustos Galerije. U vrijeme agresije na međunarodno priznatu državu Bosnu i Hercegovinu i u godinama odbrambeno-oslobodilačkog rata, javile su se i tendencije prenebrežavanja i rušenja svih

sistema kriterija i normativa, kao i već afirmiranih vrijednosti. Međunarodna galerija portreta Tuzla - nije popustila u svojim i umjetnosti imanentnim zahtjevima i kriterijima. To ni najmanje nije bilo jednostavno izdržati. Čazim Sarajlić je istrajao i sam to smatra dovoljno velikim priznanjem za svoj predani rad.

Dakle: MEĐUNARODNA GALERIJA PORTRETA TUZLA - jeste institucija kulture koja funkcioniра, koja ima svoj *raison d'être*, odnosno - svoj *spiritus movens* i smisao opstajanja, razvoja i napredovanja. Prisustvo Međunarodne galerije portreta u kulturi sjeveroistočne Bosne i Bosne i Hercegovine, kao kriterijum - čuva dignitet likovne umjetnosti uopće, kao i kulturnog prostora u kojem opstaje i djeluje.

Pa, neka potraje.

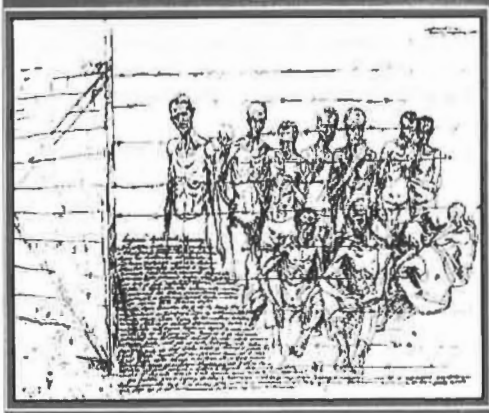
10. Muharrem, 1421. h. g.

17. IV. 2000.

Mehudin Ekmečić, Autoportret

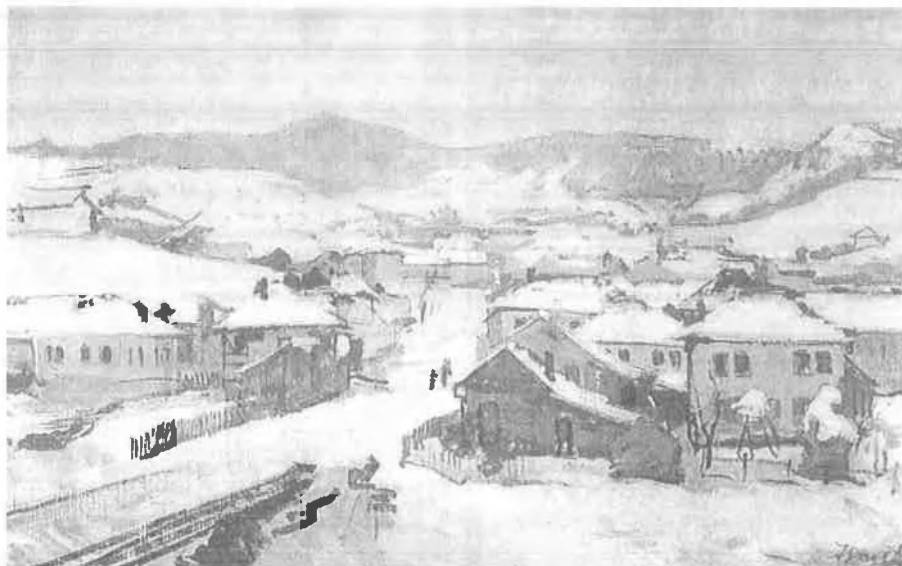
MEVLUDIN EKMEČIĆ
GENOCID NAD BOŠNJACIMA
1992-1995
CRTEŽI

Ismet Mujezinović, Nq pijaci

Ismet Mujezonović, Portret Romana Petrovića

Ismet Mujezinović, Tuzla zimi

Mensur Dervišević, Žena u fotelji

Radenko Mišević, Tri bosanske žene

ČAZIM
SARAJLIĆ
SLIKE

